
Voor	Standaardisatieraad, Edustandaard
Van	Jeroen Hamers namens Bureau Edustandaard
Datum	10 maart 2022
Betreft	Advies van bureau Edustandaard voor inbeheername van de afspraak Centrale Examens VO (CEVO) versie Schooljaar 2021-2022

Toelichting op het advies van bureau Edustandaard

*Dit onderdeel wordt **eerst** ingevuld door bureau Edustandaard.*

Bij de beoordeling van een ingediende standaard weegt het bureau Edustandaard een aantal kwaliteitsaspecten. De kwaliteitsaspecten vallen uiteen in vier categorieën:

- **Probleemgericht:** In hoeverre draagt de standaard bij aan een specifiek probleem en sluit deze aan bij de doelstellingen van de beheerorganisatie.
- **Implementeerbaar:** In hoeverre kan de standaard eenvoudig en correct geïmplementeerd worden.
- **Beheerbaar:** In hoeverre is de standaard efficiënt te beheren.
- **Beschikbaar:** In hoeverre is de standaard eenvoudig verkrijgbaar en bruikbaar.

Per aspect is een aantal criteria vastgelegd die verschillend worden gewogen. Er zijn drie wegingsfactoren:

- **Must:** Het belang van een criterium met importantie-oordeel *must* is extreem hoog, zodanig dat er nagenoeg geen redenen kunnen zijn om niet aan dit criterium te voldoen.
- **Should:** Het belang van het criterium met importantie-oordeel *should* is hoog. Ook al is het oordeel minder zwaar dan het oordeel *must*, toch wordt er veel waarde gehecht om te voldoen aan dit criterium. Echter mocht dit door omstandigheden niet gerealiseerd zijn, dan is dat niet per definitie een "disqualifier".
- **Could:** Het belang van een criterium met importantie-oordeel *could* is in feite een wens. Het is een advies dat past bij goede afspraken. Het is daarom wenselijk om dit advies ter harte te nemen en waar mogelijk op te volgen.

De beoordeling

1. Probleemgericht

1.1. MUST: Context: De afspraak moet een duidelijke contextbeschrijving bevatten evenals een omgevingsanalyse waarin referenties naar standaarden geplaatst worden. De afspraak moet daarbij aansluiten op de scope van Edustandaard: onderwijs- en onderzoekstechnologische standaarden gericht op ict-gebruik in het Nederlandse onderwijs en onderzoek.

Gerelateerde vragen	2.1, 2.2, 2.3, 2.3.1, 2.3.2, 2.3.3, 2.4, 2.5, 2.6, 2.7, 2.7.1, 2.8.1
Bureau Edustandaard	<p>✓ Goed</p> <p>1) In het aanmeldformulier wordt bij vraag 2.4 alleen de onderwijssector vo als werkingsgebied genoemd. In de ROSA-scan waar bij die vraag naar verwezen wordt, worden bij het werkingsgebied naast de onderwijssector vo ook CvTE, DUO en CITO genoemd. Op de website van de afspraak staan twee systemen genoemd die gebruikt worden in de onderwijssector vo: Het centraal examensysteem van CvTE (DUO doet de implementatie) en Leerlingadministratiesystemen van de school. Of en zo ja welke rol CITO bij het gebruik van deze afspraak speelt wordt niet direct duidelijk, terwijl ze wel genoemd worden bij vraag 3.1 betrokken bij de ontwikkeling van de afspraak.</p> <p>2) Bij functioneel toepassingsgebied staat in het aanmeldformulier "toetsing en examinering", Klopt dit, of zou het alleen examineren moeten zijn?</p>
Reactie van indiener	<p>1) Belangrijke onderdelen van deze uitwisselingen zijn de toetscatalogus met inplanbare examens en de variantencatalogus met de normeringen per examenvariant. Aangezien Cito de examens aan CvTE aanlevert en de normeringen voorstelt aan CvTE, begrijp je het belang van Cito hierbij. Verder waren ze ook betrokken bij de toegestane en individueel benodigde hulpmiddelen bij de examens. Dit was weer van invloed op de uitwisselingen m.b.t. de afnameplanning. Cito wordt in de afspraak nergens expliciet vermeld. In het projectplan wordt Cito en de rol Toetsleverancier genoemd maar deze rol wordt in de afspraak niet expliciet op Cito 'geplakt'.</p> <p>2) Het functioneel toepassingsgebied betreft natuurlijk voornamelijk examinering (examinering is ook toetsing). En er worden in de toetscatalogus ook examens beschreven en gekenmerkt die voor proefexamens kunnen worden gebruikt. Van deze proefexamens worden overigens geen resultaten uitgewisseld. Hiermee kom je al een beetje buiten de examensfeer. Vandaar "toetsing en examinering" handhaven.</p>

1.2. MUST: Oplossing: De afspraak moet een duidelijk omschreven doel hebben en daarbij een specifiek uitwisselingsprobleem oplossen waarvoor stakeholders benoemd zijn.

Gerelateerde vragen	2.1, 2.3, 2.3.1, 2.3.3, 2.4, 2.5, 2.6, 2.7, 2.7.1
Bureau Edustandaard	<p>✓ Goed</p>
Reactie van indiener	

1.3. MUST: Realistisch: De afspraak is ten minste in één relevante praktijksituatie succesvol toegepast.

Gerelateerde vragen	3.4
Bureau Edustandaard	<p>✓ Voldoende, mits de volgende punten aangepakt worden:</p> <p>Aandachtspunt: De eerste implementatie is al gestart en delen zijn zelfs al in productie, maar resterende delen moeten nog worden klaargemaakt voor ketentest en productie.</p> <p>Aanbeveling: Advies van Bureau Edustandaard is om de afspraak pas officieel in beheer te nemen zodra de eerste implementatie volledig is geslaagd. Daarom is het verzoek aan de implementerende partijen om, zodra een eerste implementatie volledig is gelukt, dit aan Bureau Edustandaard te laten weten.</p>
Reactie van indiener	

1.4. SHOULD: Flexibiliteit: De afspraak moet slechts die flexibiliteit bieden die noodzakelijk is voor het uitwisselingsproces. Vrije uitbreidingsmogelijkheden kunnen de interoperabiliteit schaden.

Gerelateerde vragen	2.1, 2.3, 2.3.3, 2.5
Bureau Edustandaard	✓ Goed
Reactie van indiener	

1.5. SHOULD: Acceptatie: Er moet draagvlak zijn voor de afspraak, wat betekent dat potentiële gebruikers de afspraak realistisch en bruikbaar moeten vinden en ondersteunen (draagvlak).

Gerelateerde vragen	3.1, 3.2, 3.3
Bureau Edustandaard	✓ Goed
Reactie van indiener	

2. Implementeerbaar

2.1. MUST: Begrijpelijk, Eenduidig, Scoping: De afspraak moet eenduidig en compleet zijn, in voldoende detail uitgewerkt, de reikwijdte afdekken met betrekking tot het te bereiken doel en duidelijk omschreven zijn. Aan de hand van de documenten rond de afspraak moet het eenvoudig zijn om een implementatie uit te voeren die interoperabel is met andere implementaties. De afspraak mag maar op één manier (eenduidig) te interpreteren zijn. De afspraak mag dus geen onduidelijke, vage beschrijvingen bevatten, maar dient juist structuur en duidelijke beschrijvingen te bevatten, toegelicht met voorbeelden. Daarnaast moet de mate van detail aansluiten bij de scope van de afspraak.

Gerelateerde vragen	1.2, 2.3.3, 3.4
Bureau Edustandaard	<p>✓ Voldoende, met aandachtspunten</p> <p>Aandachtspunt: De afspraak omvat veel verschillende documenten. Dit kan de begrijpelijkheid van de afspraak, en dus de implementatie negatief beïnvloeden.</p> <p>Aanbeveling: Bureau Edustandaard beveelt de nog op te richten werkgroep aan om, in aanvulling op hetgeen onder het kopje Samenhang op de website van Edustandaard wordt genoemd, nog een leeswijzer toe te voegen.</p>
Reactie van indiener	

2.2. MUST: Techniek: De afspraak is beschikbaar via marktconforme technieken en technieken die aansluiten bij de doelgroep, zoals XML. De technische uitdrukking (binding) voegt geen informatie toe die niet in modellen en beschrijvingen van de afspraak staan. De

technische uitdrukking is gerealiseerd op basis van de modellen en beschrijvingen van de afspraak en is daarmee een 1-op-1- afspiegeling van deze modellen en beschrijvingen.

Gerelateerde vragen	-
Bureau Edustandaard	✓ Goed,
Reactie van indiener	

2.3. SHOULD: Afhankelijk: Afhankelijkheid met andere standaarden is mogelijk, maar dient doordacht te zijn. Dit kan van invloed zijn op bijvoorbeeld de reikwijdte van de afspraak. Relaties met andere standaarden en mogelijke invloed daarvan op de reikwijdte van de afspraak, dienen op zijn minst omschreven te zijn. Daarbij geldt de basisregel dat bestaande open standaarden zoveel mogelijk worden hergebruikt, maar dat er wel kritisch naar de kwaliteit van die standaarden wordt gekeken.

Gerelateerde vragen	2.8.1
Bureau Edustandaard	<p>✓ Voldoende, met aandachtspunten</p> <p>Aandachtspunt: op de webpagina van de afspraak staat nu bij een aantal afspraak een verwijzing naar "de meest actuele versie van" bepaalde afspraken. Dit kan in theorie onvoorziene technische conflictsituaties opleveren.</p> <p>Aanbeveling: Advies van Bureau Edustandaard is om in de roadmap dat wel als streven te benoemen, maar om te verwijzen naar de specifieke versies die gebruikt moeten worden EN in de context van deze CEVO afspraak ook getest zijn.</p>
Reactie van indiener	

2.4. SHOULD: Begrijpelijk, Eenduidig, Scoping: De afspraak moet bij voorkeur een informatiemodel bevatten ten behoeve van de begrijpelijkheid, de eenduidigheid en scoping.

Gerelateerde vragen	1.2
Bureau Edustandaard	✓ Goed
Reactie van indiener	

2.5. COULD: Begrijpelijk, Eenduidig: De afspraak heeft indien mogelijk een binding ten behoeve van de begrijpelijkheid en de eenduidigheid.

Gerelateerde vragen	1.2
Bureau Edustandaard	✓ Goed
Reactie van indiener	

2.6. COULD: Eenduidig: De afspraak heeft indien mogelijk een (XSD) schema ten behoeve van de eenduidigheid.

Gerelateerde vragen	1.2
Bureau Edustandaard	<p>✓ Goed</p> <p>Geen XSD, maar wel een OAS3 definitie vastgelegd in YAML</p>
Reactie van indiener	

3. Beheerbaar

3.1. MUST: Beheerd: Het beheer wordt zonder voorbehoud overgedragen aan EduStandaard.

Gerelateerde vragen	5.1
Bureau Edustandaard	☒ Voldoende, mits de volgende punten aangepakt worden: Aandachtspunt: Er is op dit moment nog geen officiële werkgroep opgericht om het beheer en bijkomende beheer- en ontwikkeltaken op zich te nemen. In het aanmeldformulier is wel de verwachting uitgesproken dat <i>"het ketenoverleg tussen DUO en de softwareleveranciers de governance van de afspraken vanaf komende zomer 2022 zal overnemen"</i> . Aanbeveling: Bureau Edustandaard adviseert dat er, voorafgaand aan de officiële inbeheername, concrete afspraken worden gemaakt over een werkgroep (of een ander overlegorgaan dat de rol van een werkgroep invulling zal geven).
Reactie van indiener	

3.2. MUST: Beheerprocedure: Wijzigingen worden doorgevoerd op basis van de wijzigingsprocedure van EduStandaard.

Gerelateerde vragen	5.1, 5.2, 6.1
Bureau Edustandaard	☒ Voldoende, mits de volgende punten aangepakt worden: Aandachtspunt: Er is op dit moment nog geen nadere invulling van de beoogde governance inclusief wijzigingsprocedure. Aanbeveling: Bureau Edustandaard adviseert dat, voorafgaand aan de officiële inbeheername, de nog op te richten werkgroep een document opstelt met met daarin een beschrijving van hoe de meest belangrijke beheersaspecten ingevuld zijn: <ul style="list-style-type: none">• samenstelling van de groep <i>o.a. open op gesloten</i>• frequentie van bijeenkomen• agendasetting <i>scope van beheertaken</i>• bestaan van eventuele sub-werkgroepen <i>bijvoorbeeld voor nader uitwerken van technische onderdelen</i>• besluitvormingsproces <i>stemmen/consensus o.i.d.</i>• communicatiekanaal <i>aanbevolen suggestie: via een werkgroep pagina op de edustandaard website</i>
Reactie van indiener	

3.3. SHOULD: Wijzigingen: De afspraak moet voldoende stabiel zijn. Bij voorkeur wordt het aantal versies beperkt tot dat wat noodzakelijk is. Wijzigingen op de afspraak die niet door EduStandaard zijn uitgevoerd worden beschouwd als een nieuwe afspraak.

Gerelateerde vragen	1.2, 5.1, 5.2, 5.3, 6.1
Bureau Edustandaard	☒ Voldoende, met aandachtspunten Aandachtspunt: Er is op dit moment nog onvoldoende zicht op de stabiliteit van deze afspraak. Aanbeveling: Bureau Edustandaard adviseert dat de nog op te richten werkgroep dit aspect de komende tijd extra aandacht geeft bij het evalueren van de afspraak en dat Bureau Edustandaard hierover volgend schooljaar contact over opneemt met die werkgroep.
Reactie van indiener	

3.4. SHOULD: Versiebeheer: Een historisch overzicht van versies in het verleden en daarnaast een roadmap van geplande versies in de toekomst is gewenst.

Gerelateerde vragen	1.2, 6.1
Bureau Edustandaard	✓ Goed Per versie worden de verschillen goed inzichtelijk gemaakt (zie dit document)
Reactie van indiener	

3.5. COULD: Efficiënt en effectief beheerbaar: Het is wenselijk dat het beheer van een afspraak efficiënt kan worden vormgegeven; hiervoor is een modelgebaseerde opzet van een afspraak essentieel. Een goede afspraak heeft in principe weinig versies nodig. Anderzijds is het essentieel dat er nieuwe versies kunnen komen indien noodzakelijk. Net zoals voor "minimale flexibiliteit" (zie probleemgericht) geldt ook hier een zo beperkt mogelijke hoeveelheid versies.

Gerelateerde vragen	1.2, 2.7.1, 5.1, 6.1
Bureau Edustandaard	✓ Goed De AMIGO-aanpak en "de leverstraat" maken juist dit aspect goed mogelijk.
Reactie van indiener	

4. Beschikbaar

4.1. MUST: Publicatie: Het eigendom wordt zonder voorbehoud overgedragen aan EduStandaard. Hierdoor kan de afspraak vrij worden verkregen en gekopieerd.

Gerelateerde vragen	7.2
Bureau Edustandaard	✓ Goed
Reactie van indiener	

4.2. MUST: Eigendom: Het intellectuele eigendom - m.b.t. mogelijk aanwezige patenten - van (delen van) de afspraak is onherroepelijk ter beschikking gesteld op een royalty-free basis.

Gerelateerde vragen	7.1
Bureau Edustandaard	✓ Goed
Reactie van indiener	

4.3. SHOULD: Vindbaar: De afspraak moet vindbaar zijn en bekend zijn bij de doelgroep.

Gerelateerde vragen	1.1, 1.2, 3.1, 3.2, 3.3
Bureau Edustandaard	✓ Goed
Reactie van indiener	

Het advies

Aan de hand van deze criteria kan men een gefundeerd beeld krijgen van de kwaliteit van de afspraak. Uiteraard wordt hierin het onderscheid in importantie-oordeel (MUST, SHOULD, COULD) meegenomen. De criteria worden ieder voor zich in ogenschouw genomen, waarna een oordeel wordt gevormd op de set van criteria binnen een hoofdcategorie.

Aangezien elke afspraak uniek is en elke standaardisatieomgeving uniek is, dienen experts deze beoordeling in te vullen met gevoel voor context en pragmatiek.

Het advies kent de volgende variaties:

- Goed:** Betekent een ruime voldoende. Een goede uitgangssituatie voor een onderwijsafpraak.
- Voldoende, met aandachtspunten:** Betekent dat de beoordeelde situatie als voldoende wordt ervaren, maar dat de situatie nog verbeterd kan worden door een aantal aandachtspunten op te pakken.

3. **Voldoende, mits de volgende punten aangepakt worden:** Betekent dat de situatie bijna voldoende is, maar dat er nog een paar pijnpunten zijn die veranderd moeten worden, wil de situatie echt voldoende zijn. Echter de pijnpunten zijn dusdanig beperkt van aard dat, indien de indiener bereid is deze pijnpunten op te lossen, het oordeel een voldoende status krijgt.
4. **Onvoldoende, kijk vooral naar de volgende punten:** Betekent een onvoldoende beoordeling doordat de pijnpunten te belangrijk zijn. Dit is een verschil met het oordeel "voldoende, mits", doordat de pijnpunten in dit geval zwaarder wegen of dat het totaal aan pijnpunten groter is.
5. **Onvoldoende:** Een onvoldoende betekent dat er meerdere zwaarwegende punten zijn waardoor deze afspraak als kwalitatief onvoldoende wordt bestempeld. Aangezien de situatie te ver afwijkt van de gewenste situatie wordt geen analyse opgesteld rond de pijnpunten.

Totaaloordeel standaard:

Advies	<p style="margin: 0;">✓ Voldoende, mits de volgende punten aangepakt worden:</p> <p style="margin: 5px 0 0 0;">1.3) Realistisch: ten minste in één praktijksituatie succesvol toegepast: Aandachtspunt: De eerste implementatie is al gestart en delen zijn zelfs al in productie, maar resterende delen moeten nog worden klaargemaakt voor ketentest en productie. Aanbeveling: Advies van Bureau Edustandaard is om de afspraak pas officieel in beheer te nemen zodra de eerste implementatie volledig is geslaagd. Daarom is het verzoek aan de implementerende partijen om, zodra een eerste implementatie volledig is gelukt, dit aan Bureau Edustandaard te laten weten.</p> <p style="margin: 5px 0 0 0;">3.1) Beheerd: werkgroep aangewezen voor beheertaken: Aandachtspunt: Er is op dit moment nog geen officiële werkgroep opgericht om het beheer en bijkomende beheer- en ontwikkeltaken op zich te nemen. In het aanmeldformulier is wel de verwachting uitgesproken dat <i>"het ketenoverleg tussen DUO en de softwareleveranciers de governance van de afspraken set vanaf komende zomer 2022 zal overnemen"</i>. Aanbeveling: Bureau Edustandaard adviseert dat er, voorafgaand aan de officiële inbeheername, concrete afspraken worden gemaakt over een werkgroep (of een ander overlegorgaan dat de rol van een werkgroep invulling zal geven).</p> <p style="margin: 5px 0 0 0;">3.2) Beheerprocedure: belangrijkste beheersaspecten ingevuld: Aandachtspunt: Er is op dit moment nog geen nadere invulling van de beoogde governance inclusief wijzigingsprocedure. Aanbeveling: Bureau Edustandaard adviseert dat, voorafgaand aan de officiële inbeheername, de nog op te richten werkgroep een document opstelt met met daarin een beschrijving van hoe de meest belangrijke beheersaspecten ingevuld zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • samenstelling van de groep <i>o.a. open op gesloten</i> • frequentie van bijeenkomen • agendasetting <i>scope van beheertaken</i> • bestaan van eventuele sub-werkgroepen <i>bijvoorbeeld voor nader uitwerken van technische onderdelen</i> • besluitvormingsproces <i>stemmen/consensus o.i.d.</i> • communicatiekanaal <i>aanbevolen suggestie: via een werkgroep pagina op de edustandaard website</i>
--------	---

<p>Advies (vervolg)</p>	<p> Voldoende, met aandachtspunten</p> <p>2.1) Begrijpelijk, eenduidig, scoping: Aandachtspunt: De afspraak omvat veel verschillende documenten. Dit kan de begrijpelijkheid van de afspraak, en dus de implementatie negatief beïnvloeden. Aanbeveling: Bureau Edustandaard beveelt de nog op te richten werkgroep aan om, in aanvulling op hetgeen onder het kopje Samenhang op de website van Edustandaard wordt genoemd, nog een leeswijzer toe te voegen.</p> <p>2.3) Afhankelijkheid met andere standaarden is doordacht: Aandachtspunt: op de webpagina van de afspraak staat nu bij een aantal afspraak een verwijzing naar "de meest actuele versie van" bepaalde afspraken. Dit kan in theorie onvoorziene technische conflictsituaties opleveren. Aanbeveling: Advies van Bureau Edustandaard is om in de roadmap dat wel als streven te benoemen, maar om te verwijzen naar de specifieke versies die gebruikt moeten worden EN in de context van deze CEVO afspraak ook getest zijn.</p> <p>3.3) Wijzigingen: de afspraak is aantoonbaar voldoende stabiel: Aandachtspunt: Er is op dit moment nog onvoldoende zicht op de stabiliteit van deze afspraak. Aanbeveling: Bureau Edustandaard adviseert dat de nog op te richten werkgroep dit aspect de komende tijd extra aandacht geeft bij het evalueren van de afspraak en dat Bureau Edustandaard hierover volgend schooljaar contact over opneemt met die werkgroep.</p>
<p>Adviseur(s)</p>	<p>Jeroen Hamers (Standaardisatie Expert, Bureau Edustandaard)</p>

Overige constatering:

(Beschrijving van andere opmerkelijke zaken die tijdens de analyse naar voren kwamen).

<p>Bureau Edustandaard</p>	<p> Goed Het is benoemendwaardig dat deze standaard is ontwikkeld volgens de AMIGO-aanpak.</p>
<p>Reactie van indiener</p>	